

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัยกรณีแร่ใยหิน

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับอายุความ

เนื่องจาก ผู้บริโภคที่ได้รับแร่ใยหินเข้าสู่ร่างกาย แต่ยังไม่แสดงอาการความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย ออกมาทันที แต่เกิดการสะสมในร่างกาย หากความเสียหายดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค เป็นระยะเวลาเป็นปีหรือหลายปี โดยที่พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ ได้กำหนดอายุความในการฟ้องคดีไว้ในมาตรา 12 วรรค 2 ว่า “ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัย โดยผลของสารที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้เสียหายหรือเป็นกรณีที่ต้องใช้เวลาในการแสดงอาการ ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 สามารถใช้สิทธิเรียกร้องภายใน 3 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัว ผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัตินี้ไว้ว่า “Directive -1985 แห่งสหภาพยุโรปกำหนดอายุความในการดำเนินคดีฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายไว้ 2 กรณี คือ กำหนดเวลาสามปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้หรือควรรู้ถึงความเสียหายความไม่ปลอดภัยของสินค้า และตัวผู้ผลิตสินค้า กำหนดระยะ 10 ปี นับแต่วันที่ได้มีการนับแต่วันที่ได้มีการนำสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นออกวางจำหน่าย ทั้งนี้เมื่อพ้นกำหนดเวลา 10 ปี ดังกล่าวแล้ว สิทธิในการดำเนินคดีของผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ย่อมเป็นอันระงับสิ้นไป (แต่ผู้เสียหายยังคงมีสิทธิฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นได้) กฎหมายของประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมัน ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่นต่างก็บัญญัติหลักการ ไว้ทำนองเดียวกัน นอกจากนี้กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากสิ่งอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลเมื่อมีการสะสมอยู่ในร่างกายหรือในกรณีที่อาการที่เกิดจากความเสียหายนั้นได้ปรากฏภายหลังการใช้สินค้าให้ นับอายุความสิบปีนับแต่เวลาที่เกิดความเสียหาย”

เมื่อร่างผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เพิ่มเติมหลักการเกี่ยวกับอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องกรณีความเสียหายเกิดขึ้น โดยผลสาระสมอยู่ในร่างฯ หรือต้องใช้เวลาในการแสดงอาการ โดยกำหนดให้ผู้เสียหายต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบแต่ไม่เกินสิบปี นับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย แม้ว่าอายุความดังกล่าวจะมีระยะเวลานานกว่าอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า การกำหนดอายุความเช่นนั้นสอดคล้องกับหลักการตามกฎหมายของต่างประเทศและมีความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้คุ้มครองแก่ผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น สำหรับในชั้นการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรานี้

ในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแต่อายุความในการฟ้องคดีได้หมดลงเพราะล่วงเลยเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 12 นี้ แม้ผู้เสียหายจะยังมีสิทธิฟ้องคดีตามกฎหมายอื่นได้ หากต้องด้วยตามกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายละเมิดหรือสัญญา เป็นต้น แต่ว่าการฟ้องที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับประโยชน์ตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย^๑ นี้ก็ไม่มีอยู่ทำให้การฟ้องคดีตกหนักแก่ฝ่ายผู้ฟ้องคดี เช่น หากฟ้องร้องตามมูลละเมิดก็ต้องพิสูจน์ว่าผู้ประกอบการจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายนั้นๆ^๑ ฉะนั้นกำหนดอายุความในมาตรา 12 วรรคสองในการฟ้องคดีให้รับผิดชอบในความเสียหายจากแร่ใยหินนี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อฝ่ายผู้เสียหาย ที่ประสงค์จะใช้สิทธิทางศาลในการเรียกร้องค่าเสียหายชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยซึ่งจะต้องตรวจสอบว่าคดีที่นำมาฟ้องนั้นยังไม่ขาดอายุความเพื่อทำให้ผู้เสียหายได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วยความสะดวก เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ อายุความตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย^๑ นี้ จึงยังไม่สอดคล้องและไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย

4.2 ปัญหาข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการใน มาตรา 7 (2)

พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย^๑ ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า สินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้ว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” หมายความว่าสินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบหรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือนหรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง

^๑ มานิตย์ จุมปา. (2554). คำอธิบายกฎหมายความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 479.

สภาพของสินค้ารวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้

โดยปกติแล้วสินค้าทุกชนิดจะมีความไม่ปลอดภัยอยู่ในบางเรื่องบางราว โดยเฉพาะอย่างน้อยเมื่อมีการใช้สินค้าเพื่อการอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างไรก็ดีสินค้าบางอย่างนั้นมีความบกพร่องอันนำไปสู่ความไม่ปลอดภัยหรือมีความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายเกินกว่าที่บุคคลทั่วไปจะคาดคิดต่างๆ ที่ผู้ผลิตสามารถที่จะป้องกันความบกพร่องนั้นได้แต่ไม่ได้ดำเนินการกฎหมาย เรียกสินค้าที่มีลักษณะเช่นนี้ว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” ซึ่งความไม่ปลอดภัยในที่นี้ ก็คือ ความไม่ปลอดภัยเกินกว่าที่ควรคาดคิดถึงนั่นเอง ความสำคัญของบทนิยามนี้อยู่ที่ว่า สินค้าใดหากเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้วก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้เสียหายย่อมฟ้องร้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบได้ตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ มาตรา 5 หลักสำคัญของบทนิยาม “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” คือ เป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้²

สำหรับเกณฑ์ในการวัดความไม่ปลอดภัยของสินค้านั้น ปกติมีอยู่หลากหลายเกณฑ์³ แต่ตามบทนิยามคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” นี้ เลือกที่จะใช้เกณฑ์ “อันพึงคาดหมายได้” ซึ่งหมายถึงความคาดหมายได้ของผู้บริโภคทั่วไป (Consumer Expectation Test) อันหมายความว่า การพิจารณาสินค้าใดเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่นั้นจะพิจารณาว่า สินค้านั้นมีความไม่ปลอดภัยเกินไปกว่าการคาดคิดของผู้บริโภคโดยทั่วไปที่ซื้อสินค้านั้นตามความรู้สามัญทั่วไปของคนในสังคมนั้นถึงลักษณะของสินค้าดังกล่าวหรือไม่ ภายใต้หลักความหมายได้ของผู้บริโภคนี้ปกติจะเป็นการพิจารณาถึงความคาดหมายได้ของวิญญูชนคนธรรมดาทั่วไปที่ใช้สินค้านั้นมากยิ่งขึ้นกว่าพิจารณาถึง

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 165-166.

³ เกณฑ์ในการวัดความไม่ปลอดภัยของสินค้านั้น ปกติมีอยู่หลากหลายเกณฑ์ เช่น Risk-Utility Test , Alternative Tests เป็นต้นและอาจมีการใช้เกณฑ์แต่ละเกณฑ์แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดย Risk-Utility Test คือ หลักความเสี่ยงประโยชน์ใช้สอย หมายถึง การพิจารณาประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์กับความเสี่ยงที่ผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดความสมดุลกัน ส่วน Alternative Test คือ หลักการที่ศาลบางศาลใช้หลักทั้งเรื่องความคาดหมายของผู้บริโภคและหลักความเสี่ยงประโยชน์ใช้สอยควบคู่กันไปหรืออย่างใดอย่างหนึ่งปรับกับข้อเท็จจริงของคดี ทั้งนี้การที่ผู้ร่างกฎหมายไทยกำหนดให้ใช้เกณฑ์ความคาดหมายของผู้บริโภคนับได้ว่าเป็นการที่ผู้ร่างกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคอย่างยิ่ง เพราะเกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็นเกณฑ์ที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่าเกณฑ์อื่น แม้เกณฑ์นี้ในสหรัฐอเมริกาเองมีการถกเถียงกันกระทั่งคำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด (Restatement Of The Law, Third, Torts: Products Liability) จะได้ยกเลิกเกณฑ์ความคาดหมายได้ของผู้บริโภสดังกล่าวนี้แล้วหันกลับไปใช้หลัก Risk-Utility Test แต่การยกเลิกดังกล่าวกลับได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสม เพราะเห็นกันว่าหลัก Consumer Expectation Test นั้นให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคมากกว่าหลัก Risk-Utility Test.

ความคาดหมายได้ของผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ฟ้องคดี หรือความคาดหมายได้ของสาธารณชนทั่วไป
 หนึ่งการต่อสู้ว่า (1) สินค้านั้นมีได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (2) ผู้เสียหายรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็น
 สินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือ (3) ความเสียหายเกิดขึ้นจากการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้าไม่ถูกต้อง
 ตามวิธีใช้ วิธีการเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้อย่าง
 ถูกต้องและชัดเจนตามสมควรแล้ว จะเป็นข้อต่อสู้ที่สำคัญของผู้ประกอบการที่จะหลุดพ้นความรับ
 ผิดในการชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัย แต่ไม่ใช่หน้าที่หรือ
 ภาระการพิสูจน์ของผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ฟ้องคดีเรียกให้มีการชดเชยค่าสินไหมทดแทน เพราะ
 มาตรา 6 กำหนดให้ผู้เสียหายพิสูจน์แต่เพียงได้รับความเสียหายจาก “สินค้า” ของผู้ประกอบการ
 ไม่ได้ใช้ถ้อยคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย”⁴

กฎหมายของสหรัฐอเมริกาไม่ได้บัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ผลิตไว้โดยชัดเจน
 ขึ้นอยู่กับศาลของแต่ละรัฐ ซึ่งข้อยกเว้นความรับผิดที่ว่าผู้เสียหายสมัครใจเข้าเสี่ยงภัยเอง
 (Assumption of Risk) และใช้สินค้านั้นทั้งๆ ที่มีความไม่ปลอดภัยโดยไม่มีเหตุอันสมควร ข้อยกเว้น
 นี้ ในสหรัฐอเมริกานั้น ไม่ใช่แต่เพียงว่าผู้ประกอบการนำสืบว่าผู้เสียหายรู้ว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่
 ไม่ปลอดภัยหากแต่ต้องนำสืบต่อไปว่า ผู้เสียหายสมัครใจที่จะรับความเสี่ยงในอันตรายที่จะเกิดขึ้น
 โดยไม่สมเหตุสมผลศาลจึงจะถือว่าผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นไป
 ตามสุภาษิตกฎหมายลาตินที่ว่า ความยินยอมไม่ทำให้เป็นละเมิดโดยหลักสำคัญของหลักที่จะเป็น
 ข้อยกเว้นให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นความรับผิดในความรับผิดในผลิตภัณฑ์ที่ว่าผู้เสียหายสมัครใจ
 เข้ารับความเสี่ยงเองมีอยู่ 2 ประการด้วยกัน ประการแรกผู้เสียหายรู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงนั้นและ
 ประการที่สองผู้เสียหายเลือกที่จะเข้าเผชิญกับความเสี่ยงอย่างอิสระและสมัครใจ อย่างไรก็ตาม ในกรณี
 ที่ผู้เสียหายแม้จะรู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงนั้นแต่ไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมที่จะหลีกเลี่ยงความ
 เสี่ยงนั้นจึงทำให้จำต้องเข้ารับความเสี่ยงดังกล่าวเช่นนี้จะถือว่าการที่ผู้เสียหายเลือกจะเข้าเผชิญกับ
 ความเสี่ยงนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจไม่ได้ หลักนี้ปรากฏในคดี *Johnson v. Clark Equipment Co.*⁵
 ซึ่งมีข้อเท็จจริงโดยย่อ ดังนี้ คือ

Johnson โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายสำหรับการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่เขาได้รับ
 ในขณะที่ใช้รถยกซึ่งผลิตและออกแบบโดย Clark Equipment Co. จำเลย โจทก์ได้รับการว่าจ้างให้
 เป็นผู้ควบคุมรถยกใน Warrenton Lumber Company ถึงแม้ว่าโดยปกติ Johnson จะลงจากรถยกเพื่อ
 ตัดเชือกที่มัดไว้แต่ครั้งนี้เขายังอยู่บนรถแล้วเอื้อมมือตรงไปใช้คัตเตอร์ตัดในขณะที่เขากำลังตัด
 เชือกร่างกายของเขาได้สัมผัสกับปุ่มควบคุมการขึ้นลงของรถยก รถยกเคลื่อนลงทำให้แขนของเขา

⁴ มานิตย์ จุมปา. (2554). อ้างแล้ว. หน้า 167-168.

⁵ มานิตย์ จุมปา. (2554). อ้างแล้ว. หน้า 169.

ในส่วนที่ต่ำกว่าสอกได้รับบาดเจ็บ Johnson ฟ้องว่ามีความบกพร่องในการออกแบบและการผลิตรถยก ลูกขุนตัดสินให้จำเลยชนะเพราะ โจทก์รู้ถึงอันตรายและสมัครใจเข้ารับเสี่ยงภัยนั้นจึงไม่อาจเรียกค่าเสียหายได้ภายใต้หลักเรื่องการยอมเข้ารับความเสี่ยง โจทก์อุทธรณ์ต่อผู้ว่าการกระทำของตนเอง นั้นมีเหตุผล ประเด็นสำคัญที่ศาลพิจารณาคือในคดีฟ้องร้องให้รับผิดชอบในผลิตภัณฑ์โจทก์จะถูกห้ามไม่ให้เรียกค่าเสียหายถ้าโจทก์ตัดสินใจเข้ารับความเสี่ยงอย่างไร้เหตุผลหรือไม่ ศาลเห็นว่าใช่ ในคดีความผิดในผลิตภัณฑ์ซึ่งไม่เหมือนกับคดีละเมิดอื่นๆ มีสามองค์ประกอบสำคัญที่จำเลยจะต้องสืบให้เห็นว่าก่อนที่โจทก์จะถูกห้ามมิให้เรียกค่าเสียหายภายใต้หลักการยอมเข้ารับความเสี่ยง ประการแรกต้องนำสืบให้เห็นว่าโจทก์รู้และยอมเข้าความเสี่ยงหรืออันตรายที่เกิดจากความบกพร่องของสินค้านั้น โดยเฉพาะ ประการที่สอง ต้องนำสืบให้เห็นว่าโจทก์สมัครใจเข้ารับความเสี่ยงในขณะที่มีอันตรายนั้นเกิดขึ้นจริง และประการที่สามต้องนำสืบให้เห็นว่าการตัดสินใจของโจทก์ในการสมัครเข้ารับความเสี่ยงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล

ในคดีนี้ศาลชั้นต้นไม่ได้พิจารณาหลักเกณฑ์ของหลักการยอมเข้ารับความเสี่ยงให้ครบถ้วน ไม่มีการพิจารณาในหลักเกณฑ์องค์ประกอบข้อที่สาม ว่าการสมัครใจเข้ารับความเสี่ยงให้ครบถ้วน แม้จะมีการพิจารณาในสององค์ประกอบไว้แล้ว แต่การพิจารณาให้ครบถ้วนทั้งสามองค์ประกอบก็เป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับการพิจารณาว่าข้อต่อสู้ของจำเลยที่จะต้องไม่รับผิดชอบภายใต้หลักการยอมเข้ารับความเสี่ยงของผู้เสียหายรับฟังได้หรือไม่ การใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่จะเข้ารับความเสี่ยงในอันตรายที่รู้อยู่แล้วนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของการตัดสินใจนั้นและความสัมพันธ์ของความน่าจะเป็นและความหนักเบาของความเสี่ยงที่มีอยู่ในคดี

การเบิกความของ Johnson แสดงให้เห็นว่า เขาเร่งรีบในเวลาที่เกิดอุบัติเหตุ และหากเขามีเวลาคิดเขาจะไม่เอื้อมมือตรงไปตัดเชือกที่มัดโดยตรง ด้วยเหตุที่องค์ประกอบประการที่สามของหลักการยอมรับความเสี่ยงไม่ได้มีการพิจารณาในศาลชั้นต้น ศาลฎีกาแห่งมลรัฐออริกอนจึงกลับคำตัดสินของศาลล่าง แล้วยื่นสำนวนให้มีการพิจารณาใหม่ ในคดีนี้จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ประกอบการจะนำสืบเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบของตัวเอง ในการที่ผู้เสียหายสมัครใจเข้ารับความเสี่ยงในอันตรายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้น จะต้องนำสืบให้ครบถ้วนถึงองค์ประกอบทั้งสามข้อ

อันตรายของแร่ใยหินที่สำคัญคือ การแตกกระจายของอนุภาคแร่ใยหินที่ฟุ้งกระจาย กรณีของแร่ใยหินนี้ แม้ผู้เสียหายจะรู้ว่าสินค้านี้ประกอบด้วยแร่ใยหินซึ่งเป็นอันตรายและการใช้ผลิตภัณฑ์ก็ควรต้องหลีกเลี่ยงการให้เกิดฝุ่น หากฝ่าฝืนคำเตือนที่ผู้ประกอบการได้ให้ไว้ก็จะเกิดอันตรายซึ่งรู้กันอยู่โดยทั่วไปและควรป้องกันอันตรายดังกล่าวแล้ว แต่การป้องกันทำได้ยาก ดังนั้นโดยสภาพของแร่ใยหินซึ่งเป็นอนุภาคเล็กและไม่สามารถมองเห็นได้ชัด ทำให้ผู้เสียหายต้องได้รับ

แร่ใยหินเข้าสู่ร่างกายไปโดยไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสม ที่จะหลีกเลี่ยง โดยที่ พระราชบัญญัติสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากร ได้กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้ใน มาตรา 7 โดยบัญญัติว่า ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากร หากพิสูจน์ได้ว่าผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากร การนำสืบของผู้ประกอบการเพื่อให้หลุดพ้นความรับผิดในเหตุการณ์ที่สองนี้หมายความว่า ผู้เสียหายได้รู้แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากรที่รู้ว่าสินค้านั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็เพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิต หรือการออกแบบหรือรู้ว่าสินค้านั้นไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีการเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้อง หรือไม่ชัดเจนตามสมควร ซึ่งหากผู้เสียหาย รู้ถึงสิ่งดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบการก็ย่อมหลุดพ้นความรับผิด จะเห็นว่าผู้ประกอบการนำสืบแต่เพียงว่าผู้เสียหายได้รู้แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากรเพียงพอก็จะทำให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากรได้แล้ว โดยไม่ต้องนำสืบให้ครบทุกประการ ดังเช่นกฎหมายของสหรัฐอเมริกา การกำหนดไว้เช่นนี้จึงมีลักษณะที่กว้างและไม่เป็นธรรมกับผู้เสียหายจากแร่ใยหิน

4.3 ปัญหาค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

ในส่วนของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษในกฎหมายสหรัฐอเมริกาไม่มีการกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ แม้จะเคยมีความพยายามจำกัดกรอบโดยอาศัยแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาของศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกา แต่ต่อมาก็ได้ผ่อนคลายลงตามความต้องการของคนในสังคม แต่ศาลฎีกาก็ยังเข้าไปตรวจสอบการกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ทำให้คดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้านำเข้าที่ไม่ปลอดศุลกากร มีความสำคัญและส่งผลทำให้เกิดการปรับปรุงเรื่องความปลอดภัยในสินค้านำเข้าตลอดเวลา อันส่งผลให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากสินค้านำเข้ามากยิ่งขึ้น

การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษจะต้องดำเนินการไปด้วยกระบวนการที่เหมาะสม (Proper Procedures) คณะลูกขุนจะต้องกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษบนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ของการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ ศาลชั้นต้นก็ต้องควบคุมให้แน่ใจว่าลูกขุนได้ทำหน้าที่ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษตามหลักการข้างต้น ศาลสูงก็ต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดให้ศาลล่างดูแลการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษให้มีจำนวนที่เหมาะสม และได้สัดส่วน อันสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ที่ลงโทษและ

ยั้งยั้งนั้น จำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ จะต้องไม่มาก ศาลฎีกาแห่งสหรัฐอเมริกาได้วางบรรทัดฐานเป็นแนวทางที่ใช้ประกอบการพิจารณาว่า การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษนั้นมีจำนวนสูงเกินความเหมาะสมหรือเกินกว่าที่จะยอมรับได้หรือไม่ โดยมีหลักในการพิจารณา 3 ประการ⁶ ได้แก่ (1) พฤติกรรมของจำเลยเป็นสิ่งที่น่าตำหนิในระดับใด (2) สัดส่วนระหว่างจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ กับค่าสินไหมทดแทนโดยแท้ที่มีความเหมาะสมสัมพันธ์กันหรือไม่เพียงใด (3) การลงโทษประการอื่นๆ โดยพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษกับการกำหนดโทษประการอื่นๆ ทั้งทางแพ่งและอาญาในการกระทำผิดดังกล่าว ทั้งนี้ หากการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษใดไม่เป็นไปตามหลัก 3 ประการข้างต้นนี้ ย่อมถือว่าเป็นการขัดต่อหลักสุกนิตีกระบวนการ (Due Process Clause) ที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 14⁸

เนื่องจากข้อมูลการนำเข้าแร่ใยหินพบว่า ปี พ.ศ. 2554 มีปริมาณการนำเข้าแร่ใยหินเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2553 ทั้งๆ ที่ทางภาครัฐมีนโยบายรณรงค์ให้ควบคุมและยกเลิกการใช้แร่ใยหินแล้ว แต่ผู้ประกอบการยังเห็นแก่ประโยชน์ต่อธุรกิจของตนโดยอ้างว่า การยกเลิกแร่ใยหินจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกของชาติโดยไม่สนใจต่อความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ ประกอบกับยังมีการลักลอบนำเข้าแร่ใยหินมาโดยตลอด ส่งผลให้มีผู้ป่วยจากการทำงานและใช้ผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น แต่ตามพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ นี้ มาตรา 11 ได้บัญญัติว่า นอกจากค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกายสุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภรรยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ

2) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้าหรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้าหรือขายสินค้านั้นแล้วไม่ดำเนินการใดๆ ตามสมควรเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าสินไหม

⁶ มานิตย์ จุมปา. (2554). อ้างแล้ว. หน้า 467-468.

⁷ มานิตย์ จุมปา. (2554). อ้างแล้ว. 469-470.

⁸ Due Process Clause คือ หลักในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาที่พบในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 14 ที่กำหนดไว้ว่าจะไม่มีบุคคลใดจะถูกพรากไปซึ่งชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน โดยปราศจากสุกนิตีกระบวนการ. (มานิตย์ จุมปา.อ้างแล้ว ,หน้า 462.)

ทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควรแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับการที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้าการดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการได้รับสถานะทางการเงินของผู้ประกอบการการที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

ค่าสินไหมเพื่อการลงโทษคือค่าเสียหายที่มีการกำหนดเพิ่มขึ้นจากค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง เนื่องจากจำเลยกระทำการไปด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ความมุงร้ายหรือจากการหลอกลวงอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิของโจทก์ โดยปกตินั้นวัตถุประสงค์ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษที่สำคัญมีอยู่ 2 ประการ⁹ ได้แก่

- 1) เพื่อลงโทษจำเลยที่กระทำการฝ่าฝืนที่รุนแรง
- 2) เพื่อยับยั้งป้องกันไม่ให้จำเลยและผู้ประกอบการอื่นกระทำการที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันนั้นในอนาคต

เจตนารมณ์ในการที่พระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ นี้กำหนดค่าสินไหมเพื่อการลงโทษไว้ คือ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ประกอบการนั้นกระทำความผิดอีกหรือมิให้ผู้ประกอบการอื่นกระทำตาม¹⁰ บทบัญญัติในกฎหมายไทยที่มีการบัญญัติในเรื่องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษก่อนพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ คือ พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545¹¹ ซึ่งได้กำหนดค่าสินไหมเพื่อการลงโทษไว้ไม่เกินสองเท่าของความเสียหายที่แท้จริง

⁹ มานิตย์ จุมปา. (2554). อ้างแล้ว. หน้า 444.

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. *บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ*. หน้า 17.

¹¹ ในอดีตกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่อยู่ในความดูแลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา มีอยู่ด้วยกัน 4 ฉบับ คือ กฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายสิทธิบัตร กฎหมายเครื่องหมายการค้า และกฎหมายคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม จากกฎหมายทั้งสี่ฉบับดังกล่าวยังไม่มีกฎหมายฉบับใดให้การคุ้มครองข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้า ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องการคุ้มครองข้อมูลให้มีสภาพเป็นความลับตลอดไป ดังนั้นกระทรวงพาณิชย์จึงได้เสนอให้มีการออกกฎหมายคุ้มครองความลับทางการค้าขึ้นมา เพื่อเป็นการส่งเสริมการประกอบธุรกิจของประชาชนให้เป็นไปอย่างเสรี และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการประกอบธุรกิจทางการค้า กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545. ศศิลักษณ์ ศรีอุปโย. ส่วนวิชาการและข้อมูล. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.gpo.or.th/rdi/html/law.html>. [2555, กรกฎาคม 9].

สำหรับพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ นั้น ในเบื้องต้นเมื่อมีการร่างกฎหมาย ไม่มีการกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้เช่นเดียวกับกฎหมายของ สหรัฐอเมริกา แต่ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นของผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้กำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ ซึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกาก็เห็นชอบด้วย จึงทำให้มีการกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ว่า ต้องไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ จำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงนั้น คือ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดรวมกับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ เพราะ ต่างก็เป็นค่าเสียหายที่แท้จริงทั้งสองประการ อนึ่ง การพิจารณาว่าจะกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษจำนวนเท่าใดนั้น กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ประกอบการพิจารณาว่าต้อง คำนึงถึงพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ ถึงความไม่ปลอดภัยของสินค้า ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของสินค้า การ ดำเนินการของผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ ผู้ประกอบการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การที่ผู้ประกอบการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

ฉะนั้น การที่กฎหมายกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพื่อเป็น การไม่เพิ่มภาระให้แก่ผู้ประกอบการมากเกินไป นำมาจากการเทียบเคียงกรอบที่มีการกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 แต่อย่างไรก็ดี ในต่างประเทศนั้น ส่วนใหญ่เมื่อจะมี การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ จะไม่มีการกำหนดกรอบเป็นเพดานของค่าสินไหมทดแทนไว้ หากแต่ปล่อยให้เป็นผู้พิจารณาของศาลหรือลูกขุน เพื่อจะได้กำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อ การลงโทษที่ต้องการลงโทษและยับยั้งการกระทำดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้นอีกต่อไป ดังนั้น การกำหนด กรอบไว้ในพระราชบัญญัติสินค้าที่ไม่ปลอดภัยฯ นี้ไว้เพียง 2 เท่านี้ อาจทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ ของ เจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองผู้บริโภคของกฎหมายนี้ไม่สามารถบรรลุผลได้อย่างเต็มที่ ได้ เพราะกรอบ เช่นนี้อาจจะไม่มีผลเป็นการยับยั้งที่จะทำให้ผู้ประกอบการไม่กระทำการใดซ้ำซ้อนขึ้นในโอกาส ต่อไป ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ประกอบการอาจคำนวณในทางต้นทุนแล้วว่า การผลิตสินค้า ที่ก่อให้เกิด ความเสียหายนั้น ก่อให้เกิดผลกำไรกว่า 10 หรือ 100 เท่า เมื่อเทียบกับกรอบของค่าสินไหม ทดแทนเพื่อการลงโทษที่กำหนดไว้เพียง 2 เท่า เท่านั้น

นอกจากนั้น การเทียบเคียงนำเรื่องกรอบ 2 เท่าของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ ตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาปรับใช้นั้น ก็จะมีปัญหาในการเทียบเคียง เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นในพระราชบัญญัติความลับทางการค้านั้น เป็นความเสียหายที่กระทบ ต่อผู้ที่สร้างสรรค์สิ่งทีกฎหมายมุ่งคุ้มครอง คือ “ความลับทางการค้า” ซึ่งเป็นเรื่องของบุคคลผู้

สร้างสรรค์ ไม่ได้กระทบต่อบุคคลอื่นทั่วไปเหมือนดังเช่นกรณีปัญหาการได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย¹² ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้จะไม่ได้สัดส่วนในการประสานผลประโยชน์ระหว่างประโยชน์ของผู้เสียหาย ผู้ประกอบการ และประชาชน โดยทั่วไป โดยการกำหนดกรอบไว้เช่นนี้จะหนักไปในทางให้ความคุ้มครองผู้ประกอบการในการรับผิดชอบที่จำกัด แต่อาจจะไม่เป็นการคุ้มครองสังคมและประชาชนทั่วไปในทางอ้อม

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลที่มีการกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษที่ว่า “...คณะกรรมการฯ ยังเห็นด้วยกับข้อ เสนอของผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ด้วย เพื่อมิให้ก่อให้เกิดผลกระทบที่เกี่ยวกับภาระค่าใช้จ่ายในการทำประกันของผู้ประกอบการมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก”¹³ เมื่อเปรียบเทียบกับการทำประกันภัยในเรื่องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษในต่างประเทศ เช่น กรณีของสหรัฐอเมริกา¹⁴ ที่ไม่ได้มีการกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ก่อให้เกิดความไม่แน่นอน ซึ่งความไม่แน่นอนนี้ถูกถ่ายโอนไปให้กับบริษัทประกันภัยเพื่อหลีกเลี่ยงภาระที่ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ ทั้งนี้ ค่าเบี้ยประกันส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับประวัติการที่ต้องมีการชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งก็ถือว่าเป็นปกติทั่วไปของการประกันและบริษัทประกันก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อกำหนดข้อตกลงในเรื่องการประกัน ตั้งแต่การกำหนดในสัญญารับประกันทั่วไปว่าไม่ครอบคลุมถึงค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ และในกรณีที่ครอบคลุมถึงค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษบางครั้งมีการจำกัดขอบเขตของความรับผิดชอบในการชดใช้ค่าเสียหาย

ซึ่งการปรับตัวเหล่านี้ก็ต่างเกิดขึ้นหลังจากที่บริษัทประกันภัยต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนเงินมหาศาลจากการรับประกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปรับตัวเช่นนี้ก็ป็นวิถีปกติของการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การกำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ เพื่อมิให้ก่อให้เกิดผลกระทบเกี่ยวกับภาระค่าใช้จ่ายในการทำประกันของผู้ประกอบการมากเกินไปนั้น ดูจะมีน้ำหนักน้อยเพราะหากผู้ประกอบการดูแลการผลิตสินค้าให้มีการความปลอดภัยอย่างเต็มที่ ค่าเบี้ยประกันในการรับประกันก็ย่อมไม่สูงเพราะย่อมไม่มีประวัติในการต้องรับผิดชอบในความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยอีกทั้งการที่กำหนดอัตราสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้เช่นนี้ อาจทำให้ผู้ประกอบการบางรายไม่มีความพยายามอย่างเต็มที่ในการดูแลผลิตสินค้าให้มีความปลอดภัย

¹² จรัญ ภักดีธนากุล. (2548). พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.....: ผลดีต่อการคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: อุกาการพิมพ์. หน้า 23-24.

¹³ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. อ้างแล้ว. หน้า 17.

ซึ่งเมื่อกฎหมายนี้เป็นกฎหมายที่มุ่งจะคุ้มครองผู้บริโภคสินค้าให้ได้รับความปลอดภัยจากสินค้า
ภาระที่อาจตกซึ่งไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับความปลอดภัยที่ผู้บริโภคได้รับ

เมื่อพิจารณาระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนค่าสินไหม
ทดแทนเพื่อการลงโทษแล้ว จะเห็นได้ว่า ส่วนมากแล้วผู้ที่กำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการ
ลงโทษ คือ คณะลูกขุน (Jury) ซึ่งเป็นบุคคลสามัญที่อยู่ในชุมชนนั้นที่ได้รับเลือกเข้ามาทำหน้าที่
ลูกขุน จะเห็นได้ว่า ปัญหาจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษในสหรัฐอเมริกานั้นจะเริ่ม
เกิดประเด็นทันทีที่คณะลูกขุนกำหนดค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษในจำนวนที่มากเกินไปกว่า
สัดส่วนของค่าสินไหมทดแทนโดยแท้ ทั้งนี้ เหตุที่คณะลูกขุนกำหนดให้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อ
การลงโทษไว้จำนวนที่สูง ก็อาจเป็นเพราะว่า ลูกขุนซึ่งเป็นคนในชุมชนนั้นมีส่วนได้เสียรวมทั้ง
ทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ลูกขุนก็คือบุคคลที่อาจใช้สินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นซึ่งอาจได้รับความ
เสียหายเช่นเดียวกับจำเลยได้ อีกทั้งความเสียหายที่เกิดกับจำเลยก็เป็นสิ่งที่กระทบต่อชุมชน
ที่ลูกขุนอาศัยอยู่ อารมณ์และความรู้สึกร่วมถึงภัยอันตรายจากสินค้าเหล่านั้นย่อมเกิดขึ้นได้เป็นปกติ
แห่งปुरुชน¹⁴

แต่ในขณะที่ระบบกฎหมายของประเทศไทยนั้นไม่มีการใช้ระบบลูกขุน ผู้ที่ทำหน้าที่ใน
การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษนั้น ได้แก่ ผู้พิพากษา ซึ่งผู้พิพากษาไทยค่อนข้างจะมี
ลักษณะอนุรักษ์นิยมในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในคดีละเมิดปกติทั่วไป กล่าวคือ จะให้ค่า
สินไหมทดแทนในจำนวนที่ไม่มาก จนบางครั้งมีการกล่าวกันว่า ค่าสินไหมทดแทนเพื่อชดเชย
ความเสียหายจากการได้รับบาดเจ็บนั้น อาจมีจำนวนที่มากกว่าค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เสียชีวิต
ทั้งนี้ เพราะในกรณีที่บาดเจ็บนั้น จำต้องมีการรักษาพยาบาล ซึ่งค่าใช้จ่ายต่างๆ นั้นมีใบเสร็จที่
สามารถแสดงให้เห็นได้ ในขณะที่กรณีถึงแก่ความตายนั้น หากใบเสร็จความเสียหายที่เกิดขึ้น
จากความตายมาแสดงให้เห็นได้ยาก ซึ่งทำให้เห็นว่า โอกาสที่ศาลไทยจะให้ค่าสินไหมทดแทน
เพื่อการลงโทษสูงเกินกว่าจะยอมรับได้ เหมือนดังเช่นกรณีคณะลูกขุนของสหรัฐอเมริกานั้น อาจ
เกิดขึ้นได้ยากมาก ในสหรัฐอเมริกาเองก็มีข้อมูล que แสดงให้เห็นว่า จำนวนค่าสินไหมทดแทนที่มีการ
กำหนดไว้สูง จนเห็นกันว่าสูงมากเกินไปนั้น มักจะเป็นกรณีที่มีการกำหนดโดยคณะลูกขุนมากกว่า
การกำหนดโดยผู้พิพากษา¹⁵

¹⁴ มานิต จุมปา. อ้างแล้ว. หน้า 471.

¹⁵ ความเชื่อเช่นนี้ ยังคงเป็นความเชื่อเพราะยังไม่มีการวิจัยใดเคยแพร่ออกมา ถึงจำนวนค่าสินไหมทดแทนในคดี
ละเมิดที่ศาลไทยกำหนดให้แก่ผู้เสียหาย หนึ่งความเชื่อในทำนองนี้น่า ไปสู่การพูดจากันในลักษณะที่เล่นทีจริงว่า
หากขับรถชนคนได้รับบาดเจ็บในที่ที่ไม่มีคนเห็น ให้ถอยกลับมาเพื่อทับให้ตายเพราะค่าแห่งความตายจากการ
กระทำโดยประมาทจ่ายน้อยกว่าค่ารักษาพยาบาล และคำพูดที่เล่นทีจริงนี้ ก็มีการพูดต่อกัน ไปอีกว่า แม้ตาม

นอกจากนั้น การกำหนดเพดานของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษไว้ไม่เกินสองเท่า เช่นนี้ ทำให้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษที่มุ่งหมายเพื่อลงโทษ จำเลย (ผู้ประกอบการ) ที่กระทำการฝ่าฝืนที่รุนแรง (Outrageous Conduct) และเพื่อการยับยั้ง ป้องกัน (Deterrence) ไม่ให้จำเลยและผู้ประกอบการอื่นกระทำการที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน นั้นในอนาคต ไม่บรรลุผลอย่างเต็มที่ เพราะจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น เมื่อเปรียบเทียบ จากคดีละเมิดทั่วไปในทางปฏิบัติที่ศาลไทยค่อนข้างกำหนดให้ในจำนวนที่ไม่สูงมากนักอยู่แล้ว ดังนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อจำนวนค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษที่จะมีจำนวนไม่เกินสองเท่าของจำนวน ค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงตามไปด้วย เมื่อค่าสินไหมทดแทนรวมแล้วไม่มากเพียงพอ ย่อมทำให้ วัตถุประสงค์โดยเฉพาะในการยับยั้งป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบการอื่นกระทำการที่มีลักษณะใน ทำนองเดียวกันในอนาคตนั้น ไม่ได้ผล

เพราะเมื่อค่าสินไหมทดแทนมีจำนวนรวมไม่มาก ก็ไม่จูงใจให้ผู้ประกอบการควบคุมดูแล ให้สินค้ามีความปลอดภัยอย่างเต็มที่ แม้จะมีผู้ประกอบการที่ดี เอาใจใส่ผลิตสินค้าให้มีความ ปลอดภัย คำนึงถึงผู้บริโภคอยู่มาก แต่ก็มีบางส่วนที่คำนึงถึงต้นทุนการผลิตมากกว่าความปลอดภัย ของผู้บริโภค¹⁶ ดังนั้น เงื่อนไขจำนวนสองเท่านี้ โดยที่ไม่เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่า สินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของพฤติกรรมที่ผู้ประกอบการก่อขึ้น อันจะทำให้วัตถุประสงค์อันเป็นเจตนารมณ์ของค่าสินไหมเพื่อการลงโทษในการยับยั้งป้องกันไม่ให้ ผู้ประกอบการรายอื่นกระทำการในทำนองเดียวกันในอนาคตนั้นเป็นอันไร้ผล

กฎหมายจราจรจะบอกว่าเมื่อขับรถชนคนได้รับบาดเจ็บต้องหยุดรถเพื่อให้การช่วยเหลือแต่หากผู้ได้รับบาดเจ็บใด เห็นรถลอยมาอย่างชะงัดใจเป็นอันขาดว่า เขาจะถอยมาช่วยเหลือ ต้องระวังว่าเขาจะถอยมาทับให้ตาย ดังนั้นเมื่อ เห็นรถลอยมาต้องถ่วงสติให้ทัน คำพูดเหล่านี้ย่อมสะท้อนความรู้สึกหรือความเชื่อซึ่งยังไม่ปรากฏหลักฐาน การวิจัยที่ชัดเจนว่าจริง ว่าค่าแห่งชีวิตที่ศาลกำหนดให้ในคดีละเมิดอาจน้อยกว่าค่ารักษาพยาบาล.

¹⁶ มานิต จุมปา. อ่างแล้ว. หน้า 472-473.